

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. An propter honam fidem possit quid Episcopus in dirimentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. III. An Episcopus propter solam bonam fidem contrahentium possit dispensare in impedimento dirimente.

Dico nequaquam posse, quia bona fides non dat potestatem inferiori ad dispensandum in eo, in quo ipse inferior potestatem nullam habet. Neque dicas Tridentinum sess. 24. c. 5. de Reform. marr. concedere impersonaliter, ut facilius dispensetur bona fide contrahenti Matrimonium cum impedimento dirimente quam cum mala, per quem modum impersonaliter loquendi, modo diximus, concedi potestatem Episcopis; Ne id dicas (inquam) hæc enim non est concessio, sed permissio, qua Concilium solum enunciative dicit, facilius dispensari posse (vtique ab eo, qui eam potestatem habet, nempe à Summo Pontifice) quando Matrimonium fuit bona fide contractum quam, quando mala. Non ergo Concilium dat potestatem dispensandi, ne impersonaliter quidem, idque patet, quia secus posset Episcopus etiam dispensare, quando intercessit mala fides, licet difficilius, quod nemo dixit.

§. IV. An Episcopus in necessitate aliqua dispensare valeat in prædictis Impedimentis dirimentibus.

Vel sermo esse potest, an Episcopus valeat in his dispensare post contractum Matrimonium, vel ante contractum, idque, vel in impedimento publico, vel in occulto. Secernamus hæc diligenter, ne confusa reddatur tractatio.

IN IMPEDIMENTO OCCULTO, APPARENTE post contractum Matrimonium.

1. Potest in hoc Episcopus pro foro tantum conscientie dispensare, quando adfuit simul quatuor circumstantiæ. Primo, si adfit gravissima necessitas. Secundo, si ea sic vergeat, ut non sit tempus adeundi Pontificem, vel ejus Delegatum, dispensare volentem. Tertiò, si impedimentum, ut dictum est, sit occultum. Quartò, si adfuit bona fides, quando contractum est Matrimonium, id est adfuit inculcata ignorantia impedimenti.

2. Hæc doctrina sub quatuor dictis conditionibus jam hodie recipitur communiter à Doctoribus, ut Sanch. lib. 2. d. 40. n. 3. & n. 10. Pont. lib. 8. c. 13. Averf. q. 19. marr. sess. 2. Perez. de matrim. d. 43. sess. 6. Castrop. d. 4. de spons. p. 2. l. 1. num. 8. Et deinceps ducta ratione à præsumpta mente, & benignitate Pontificis, qui in tanta necessitate præsumitur, nolle ita sibi in damnum Fidelium, reservare potestatem dispensandi, ut eam, tunc non possit Episcopus concedere. Non ergo necessitas dat hanc iurisdictionem, quam certè dare non potest, sed benignitas Pontificis ob illam necessitatem.

3. Sed quandonam impedimentum iudicatur occultum, & quando judicanda erit sufficiens necessitas?

Respondeo, de priore dicam *mox c. seq. a. n. 26.* De posteriore hic breviter habe.

Quæcumque virgens gravis necessitas vndeunque ducta latet est, dummodo sit virgens, nec alio modo possit auxilium ferri, nisi per dispensationem Episcopi, nam ut supponimus, non est aditus ad Pontificem. Addunt tunc non immerito aliqui, raro alium casum posse contingere tantæ necessitatis præter sequentem, vel ei similem. Titius, & Berta in facie Ecclesiæ contraxerunt bonæ fide, de qua loquimur (nam de fide mala *mox num. seq.*) Matrimonium, sed invenitur Berta impedimento occulto laborasse ex Affinitate contracta cum dicto Titio per copulam, quam ante Matrimonium ipsa habuit cum consanguineo in primo, seu secundo gradu ipsius Titii. Certè, si sine scandalo, & periculo infamiae non potest Berta se separare à Titio donec impetretur dispensatio à Pontifice, in gravissima necessitate esse judicabi-

tur, quia non potest prodere Marito, vel aliis suum delictum. Quare ab Episcopo tunc dispensari poterit. Non apparet autem facile in aliis impedimentis tanta necessitas, quia impedimenta alia sine infamia manifestari poterunt, & dum impetratur dispensatio, sine incommodo separabuntur conjuges.

5. Dixi autem (*raro alium casum posse contingere*) negare enim non possumus, aliquando etiam præcindendo ab infamia, posse aliquam aliam necessitatem adesse, id quod ex mox dicendis patebit, præsertim n. 10. & num. 22.

6. Hæc cum bona fide. Si vero dicti Titius, & Berta contraxerunt fide mala, id est cognoscentes impedimentum, poteritne Episcopus, concurrentibus cæteris conditionibus prædictis?

Respondeo. Si uterque mala fide processit, non poterit Episcopus, teste Sanch. l. 2. d. 40. marr. num. 4. Coninch. Tancr. G. Hart. alique quos citat, sequiturque Lot. r. 2. ref. Theol. q. 3. art. 2. quia in hoc casu non præsumitur Pontifex potestatem Episcopo concedere, & confirmatur ex Tridentino, sess. 22. cap. 5. de Ref. marr. quod vult, ut qui mala fide Matrimonium contraxerunt, (quod saltem est intelligendum, quando mala fides in utroque est conjuge,) spe dispensationis careant. Si ergo Pontifex ipse profiteretur, nolle tunc dispensare, præsumere poterimus, eam potestatem Episcopis concessisse?

7. Notat autem Pontius l. 8. cap. 13. n. 4. sine, eum, qui solemnitates Denunciationum ex præsumptione, & temeritate omisit, mala fide contraxisse, atque adeo cum hoc non posse dispensare Episcopum juxta dicta.

At, si saltem alter bona fide processit, multi Doctores ut Sanch. l. c. Pont. Perez, Castrop. Lot. l. c. concedunt, posse Episcopum, ne scilicet alterius peccatum alteri noceat, dispensare, quicquid dicat Averf. q. 19. de marr. sess. 2. Gorf. de Benef. p. 1. l. cap. 5. n. 357. qui etiam tunc negare contendit, cujus tamen rationes facile ab non imperito Lectore dissolventur.

An denique Paterna Pontificis, ac summa benignitas concedat Episcopis dictam potestatem, etiam, quando adfuit mala fides in aliquo raro, & verè virginitissimo casu, operæpretium esset, ut à sapientibus expenderetur.

IN IMPEDIMENTO OCCULTO ANTE contractum Matrimonium.

8. Antonius, & Antonia laborant impedimento occulto dirimente, & nisi Matrimonium celebrent, periculum est magni damni: poteritne dispensare Episcopus, ad illud contrahendum, si periculum sit in mora, vnde expectari Pontificia dispensatio non detur?

9. Respondeo posse, in foro conscientie tamen. Ita Doctores non pauci, ut Sanch. l. c. Pont. Perez, Castrop. l. c. G. Hart. d. 26. diff. 2. Loth loc. cit. r. 2. l. 3. & ratio est eadem præsumpta voluntas Summi Pontificis, quam diximus, adesse in jam contracto. Solum hic idem notant, difficilius hanc necessitatem occurrere posse in Matrimonio hoc contrahendo quam in jam contracto. Quando enim Matrimonium nondum contractum est, poterit Sponsa, v. g. vii remedio, quod indicat Sanchez loc. cit. ad declinandam contractionem Matrimonii, ut scilicet voveat per aliquot dies Castitatem, quanti circiter requiruntur ad obtinendam Pontificis dispensationem, & deinde dicat cum veritate, sibi in mentem venisse votum Castitatis à se emissum (non autem aperiat temporale ne fuerit, an perpetuum; cum enim temporale possit Episcopus dispensare, non bene consuleret necessitati expectandi dispensationem à Pontifice) atque ediscat, sibi propterea non licere assensum Matrimonio præbere, donec veniat dispensatio. At hoc remedio vii nequit conjux, quando jam contractum fuit Matrimonium, quia tunc alter conjux potest dicere se habere jus ad potendum.